Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (deveto vijeće)

18. prosinca 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Članak 53. stavak 2. Poslovnika Suda – Članak 267. UFEU-a – Javnobilježnički zamjenik – Pojam ‚sud' – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Mjere koje se odnose na Europsku potvrdu o nasljeđivanju – Uredba (EU) br. 650/2012 – Odbijanje banke da prizna Europsku potvrdu o nasljeđivanju – Članak 71. – Postupak opoziva ili izmjene Europske potvrde o nasljeđivanju koji po službenoj dužnosti pokreće javni bilježnik – Neizvršavanje sudske funkcije – Nedopuštenost"

U predmetu C-240/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (zamjenik javnog bilježnika Justyne Gawlice sa sjedištem u Krapkowicama, Poljska) uputio odlukom od 16. ožujka 2024., koju je Sud zaprimio 27. ožujka 2024., u postupku koji je pokrenula

N. T.,

uz sudjelovanje:

O. T.,

S. T.,

BNP Paribas Fortis SA/NV,

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: M. Condinanzi, predsjednik vijeća, N. Jääskinen (izvjestitelj) i R. Frendo, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za N. T., M. de Abgaro Zachariasiewicz, *radca prawny*,

* Jezik postupka: poljski

– za poljsku vladu, B. Majczyna i S. Żyrek, u svojstvu agenata,

– za rumunjsku vladu, M. Chicu, E. Gane i L. Ghiță, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, J. Hottiaux i W. Wils, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči obrazloženim rješenjem, u skladu s člankom 53. stavkom 2. Poslovnika Suda,

donosi sljedeće

Rješenje

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 69. stavka 2. i članka 71. stavka 2. Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (SL 2012., L 201, str. 107.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 296. i ispravak SL 2019., L 243, str. 9.).

2 Zahtjev je upućen u okviru postupka koji je osoba N. T., koja boravi u Poljskoj, pokrenula nakon smrti svoje sestre, K. T., poljske i njemačke državljanke koja je imala uobičajeno boravište u Belgiji, protiv odbijanja društva BNP Paribas Fortis SA/NV (u daljnjem tekstu: BNP), banke sa sjedištem u Belgiji, da oslobodi sredstva koja se nalaze na bankovnom računu koji je K. T. otvorila u toj banci, unatoč tomu što je N. T. podnijela Europsku potvrdu o nasljeđivanju u kojoj je određena kao jedina nasljednica.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodna izjava 70. Uredbe br. 650/2012 glasi kako slijedi:

„[Europska] [p]otvrda [o nasljeđivanju] bi trebala biti izdana u državi članici čiji su sudovi nadležni po ovoj Uredbi. Trebalo bi prepustiti svakoj državi članici određivanje u unutarnjem zakonodavstvu koja bi tijela trebala imati nadležnost za izdavanje Potvrde, bez obzira na to jesu li to sudovi kako su definirani za potrebe ove Uredbe ili druga tijela s nadležnošću u nasljednim stvarima, poput na primjer javnih bilježnika. […]”

4 Člankom 5. Uredbe br. 650/2012, naslovljenim „Sporazum o izboru suda”, u njegovu stavku 1. određuje se:

„Ako je pravo koje je umrli izabrao za uređenje svojeg nasljeđivanja u skladu s člankom 22. pravo države članice, stranke na koje se to odnosi mogu se sporazumjeti da sud ili sudovi te države članice imaju isključivu nadležnost odlučivati o svim pitanjima vezanim za nasljeđivanje.”

5 Poglavlje VI. Uredbe br. 650/2012, naslovljeno „Europska potvrda o nasljeđivanju”, sadržava članke 62. do 73.

6 Člankom 64. te uredbe, naslovljenim „Nadležnost za izdavanje Potvrde”, predviđa se:

„[…] Tijelo izdavanja je:

(a) sud kako je definiran u članku 3. stavku 2.; ili

(b) drugo tijelo koje po nacionalnom pravu ima nadležnost baviti se nasljednim stvarima.”

7 U članku 66. navedene uredbe, naslovljenom „Razmatranje zahtjeva”, u njegovu stavku 5. navodi se:

„Za potrebe ovog članka, nadležno tijelo države članice dostavlja na zahtjev tijelu izdavanja druge države članice podatke iz zemljišnih knjiga, matičnih knjiga i upisnika u koji se upisuju isprave i činjenice od važnosti za nasljeđivanje ili za režim bračne stečevine ili ekvivalentni imovinski režim umrlog, ako bi to nadležno tijelo po nacionalnom pravu bilo ovlašteno dostaviti takve podatke drugom nacionalnom tijelu.”

8 Člankom 67. te uredbe, naslovljenim „Izdavanje Potvrde”, u njegovu stavku 1. točki (a) određuje se:

„Tijelo izdavanja izdaje Potvrdu bez odgode u skladu s postupkom utvrđenim u ovom poglavlju kada su elementi koji se trebaju potvrditi utvrđeni po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ili po bilo kojem drugom pravu mjerodavnom za određene elemente. […]

Tijelo izdavanja ne izdaje Potvrdu posebno ako:

(a) se elementi koji se trebaju potvrditi osporavaju; ili

[…]”

9 Člankom 69. Uredbe br. 650/2012, naslovljenim „Učinci Potvrde”, u njegovim stavcima 1. i 2. predviđa se:

„1. Potvrda proizvodi svoje učinke u svim državama članicama a da nije potreban poseban postupak.

2. Za Potvrdu se predmnijeva da točno dokazuje elemente koji su utvrđeni po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje ili po bilo kojem drugom pravu mjerodavnom za određene elemente. Za osobu koja je u Potvrdi navedena kao nasljednik, legatar, izvršitelj oporuke ili upravitelj ostavinom predmnijeva se da ima status naveden u Potvrdi i/ili prava ili ovlasti navedene u Potvrdi, bez ikakvih uvjeta i/ili ograničenja vezanih za ta prava ili ovlasti, osim onih navedenih u Potvrdi.”

10 U članku 71. te uredbe, naslovljenom „Ispravak, izmjena ili opoziv Potvrde”, u njegovu stavku 2. navodi se:

„Tijelo izdavanja na zahtjev bilo koje osobe koja dokaže pravni interes ili, ako je to moguće po nacionalnom pravu, po službenoj dužnosti, mijenja ili opoziva Potvrdu ako je utvrđeno da Potvrda ili pojedini elementi u njoj nisu točni.”

11 Člankom 72. navedene uredbe, naslovljenim „Pravni lijekovi”, u njegovim stavcima 1. i 2. određuje se:

„1. […]

Odluke koje donese tijelo izdavanja u skladu s člankom 71. […] može osporavati bilo koja osoba koja dokaže pravni interes.

Pravni lijek se podnosi pravosudnom tijelu u državi članici tijela izdavanja u skladu s pravom te države.

2. Ako se na temelju pravnog lijeka kako je navedeno u stavku 1. utvrdi da izdana Potvrda nije točna, nadležno pravosudno tijelo ispravlja, mijenja ili opoziva Potvrdu ili osigurava njezin ispravak, izmjenu ili opoziv od strane tijela izdavanja.

[…]”

Poljsko pravo

Zakon o javnom bilježništvu

12 Člankom 79. ustawe Prawo o notariacie (Zakon o javnom bilježništvu) od 14. veljače 1991. (Dz. U. br. 22, poz. 91.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom predmetu (u daljnjem tekstu: Zakon o javnom bilježništvu), određuje se:

„Javni bilježnik obavlja sljedeće radnje:

[…]

1.b poduzima radnje povezane s Europskom potvrdom o nasljeđivanju.

[…]”

13 Člankom 83. stavkom 1. tog zakona predviđa se:

„Svaka zainteresirana osoba može, u roku od jednog tjedna od dana dostave obrazloženja razloga odbijanja ili, ako nije u propisanom roku podnijela zahtjev za dostavu obrazloženja razloga odbijanja, računajući od dana kada je obaviještena o odbijanju, podnijeti žalbu protiv odbijanja obavljanja javnobilježničke radnje pred okružnim sudom nadležnim prema mjestu sjedišta javnobilježničkog ureda koji odbija obaviti javnobilježničku radnju. Žalba se podnosi posredstvom tog javnog bilježnika.”

14 U članku 89. stavku 1. navedenog zakona navodi se:

„Stranke javnobilježničke radnje solidarno odgovaraju za naknadu javnog bilježnika. […]”

15 Člankom 95.t tog zakona određuje se:

„Javni bilježnik u zapisniku utvrđuje izdavanje, ispravak, izmjenu ili opoziv Europske potvrde o nasljeđivanju ili obustavu njezinih učinaka, kao i odbijanje obavljanja tih radnji. […]”

16 Člankom 95.u stavkom 1. Zakona o javnom bilježništvu predviđa se:

„Javni bilježnik po službenoj dužnosti dostavlja izvadak iz zapisnika koji uključuje izdavanje ili odbijanje izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju, zajedno s uputom o dostupnim pravnim lijekovima. Javni bilježnik navodi osnove za te radnje u roku od jednog tjedna, na zahtjev osobe koja sudjeluje u javnobilježničkoj radnji koji je podnesen u roku od jednog tjedna od dana dostave izvatka iz zapisnika, ili ako je osoba koja sudjeluje u javnobilježničkoj radnji, a nije podnijela takav zahtjev, podnijela pravni lijek u zakonskom roku.”

17 Članak 95.v tog zakona glasi kako slijedi:

„Ako se utvrdi da postoji osnova navedena u Uredbi [br. 650/2012] za izmjenu ili opoziv Europske potvrde o nasljeđivanju, javni je bilježnik također može izmijeniti ili opozvati po službenoj dužnosti.”

18 U skladu s člankom 95.w navedenog zakona:

„Javni bilježnik po službenoj dužnosti dostavlja izvadak iz zapisnika koji uključuje ispravak, izmjenu ili opoziv Europske potvrde o nasljeđivanju ili obustavu njezinih učinaka, kao i odbijanje obavljanja tih radnji, zajedno s uputom o dostupnim pravnim lijekovima. Članak 95.u [stavak] 1. druga rečenica primjenjuje se *mutatis mutandis*. Javni bilježnik također po službenoj dužnosti dostavlja presliku zapisnika koja uključuje te radnje svim osobama kojima su izdane ovjerene preslike Europske potvrde o nasljeđivanju.”

19 U članku 95.x stavku 1. tog zakona navodi se:

„Protiv javnobilježničkih radnji izdavanja, ispravka, izmjene, opoziva ili suspenzije učinaka Europske potvrde o nasljeđivanju može se podnijeti žalba. Članak 83. primjenjuje se *mutatis mutandis*.”

Uredba ministra pravosuđa o najvišem iznosu javnobilježničke naknade

20 Člankom 10.a stavkom 2.a rozporządzenija Ministra Sprawiedliwości w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Uredba ministra pravosuđa o najvišem iznosu javnobilježničke naknade) od 28. lipnja 2004. (Dz. U. iz 2004., br. 148, poz. 1564.), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku, predviđa se:

„Za javnobilježničke radnje koje se odnose na Europsku potvrdu o nasljeđivanju, osim radnji o kojima je riječ u stavcima 2.b i 2.c te u članku 12., najviša naknada u pravilu iznosi 400 [poljskih zlota (PLN) (otprilike 100 eura)].”

Glavni postupak i prethodna pitanja

21 K. T., koja je imala dvojno poljsko i njemačko državljanstvo i uobičajeno boravište u Belgiji, preminula je 6. veljače 2023. u Poljskoj. Bila je neudana i nije imala djece. Najuža obitelj bili su joj roditelji i sestra N. T., koji su boravili u Poljskoj. Prije smrti, K. T. je pred poljskim javnim bilježnikom sastavila oporuku u kojoj je kao mjerodavno pravo navela poljsko pravo te u kojoj je svoju sestru N. T. imenovala jedinom nasljednicom.

22 Ta je oporuka otvorena i proglašena 22. veljače 2023. pred zamjenikom javnog bilježnika Justyne Gawlice sa sjedištem u Krapkowicama (u daljnjem tekstu: javnobilježnički zamjenik), u prisustvu N. T. i roditelja K. T. Roditelji K. T. i N. T. sklopili su sporazum o izboru suda na temelju članka 5. Uredbe br. 650/2012. U tom je postupku izdana potvrda o nasljeđivanju kojom se N. T. imenuje jedinom nasljednicom, zajedno s ovjerom u skladu s Obrascem II. koji je predviđen Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1329/2014 od 9. prosinca 2014. o uspostavi obrazaca iz Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (SL 2014., L 359, str. 30. te ispravci SL 2015., L 142, str. 34. i SL 2016., L 9, str. 14.) i koji je priložen toj provedbenoj uredbi. U toj je ovjeri javnobilježnički zamjenik pojasnio učinke izdane potvrde o nasljeđivanju, konkretno njezinu pravno obvezujuću prirodu, te je podsjetio na kvalifikaciju suda koja proizlazi iz presude od 23. svibnja 2019., WB (C-658/17, EU:C:2019:444).

23 Ostavinu su činila, među ostalim, sredstva na bankovnom računu otvorenom u BNP-u. To je društvo odbilo priznati N. T. kao jedinu nasljednicu K. T. te je od nje zatražilo da podnese Europsku potvrdu o nasljeđivanju.

24 Unatoč tomu što je javnobilježnički zamjenik 5. srpnja 2023. izdao tu potvrdu u kojoj je N. T. određena jedinom nasljednicom, BNP je potvrdio svoje odbijanje da je prizna kao jedinu nasljednicu K. T. te je zatražio da podnese potvrdu o nasljeđivanju koju je izdao belgijski javni bilježnik *(verklaring van erfrecht)*.

25 Javnobilježnički zamjenik obratio se 18. rujna 2023. N. T. i BNP-u te ih je podsjetio na pravnu situaciju koja proizlazi iz sklapanja sporazuma o izboru suda i izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju. Javnobilježnički zamjenik obavijestio je BNP o mogućnosti, na temelju članka 71. stavka 2. Uredbe br. 650/2012, da zatraži opoziv ili izmjenu netočne ili nepravilne Europske potvrde o nasljeđivanju te je pojasnio da je, u svakom slučaju, ta potvrda i dalje obvezujuća sve do trenutka opoziva ili izmjene.

26 Javnobilježnički zamjenik po službenoj je dužnosti 3. studenoga 2023. pokrenuo postupak opoziva ili izmjene predmetne Europske potvrde o nasljeđivanju, u kojem su u svojstvu stranaka sudjelovali N. T., njezini roditelji i BNP. Odredio im je rok za dostavu informacija i dokumenata na temelju kojih se može utvrditi postojanje eventualne nepravilnosti te potvrde. Obavijestio je te stranke i da bi pokretanje takvog postupka stvorilo postupovne troškove, kao što su javnobilježnička naknada te troškovi dostave i prevođenja.

27 Javnobilježnički zamjenik navodi da je, u skladu s člankom 71. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012, poljski zakonodavac javnom bilježniku, kao tijelu izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju, naložio pravnu obvezu da izmijeni ili opozove izdanu potvrdu, uključujući po službenoj dužnosti, ako ona nije točna. Pojašnjava da javni bilježnik stoga treba osigurati točnost izdane Europske potvrde o nasljeđivanju te, u slučaju dvojbi, po službenoj dužnosti ili na zahtjev uključenih

stranaka razjasniti pitanje njezine točnosti na način da provede odgovarajuće ispitivanje. U okviru takvog postupka, javnobilježnički zamjenik stoga ne treba samo provjeriti točnost sadržaja Europske potvrde o nasljeđivanju o kojoj je riječ u glavnom postupku, nego treba i riješiti spor u glavnom postupku, što bi za njega podrazumijevalo zauzimanje stajališta o usklađenosti sadržaja te potvrde sa stvarnom pravnom situacijom.

28 Javnobilježnički zamjenik smatra da u tu svrhu treba utvrditi relevantne okolnosti glavnog predmeta, pri čemu se osobito treba osloniti na prethodni postupak te na odredbe Uredbe (EU) 2020/1784 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2020. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (dostava pismena) (SL 2020., L 405, str. 40. te ispravci SL 2023., L 188, str. 61., SL 2023./90049, L, SL 2024./90073, L i SL 2026./90138, L).

29 Stoga, prema mišljenju javnobilježničkog zamjenika, u okviru postupka opoziva ili izmjene Europske potvrde o nasljeđivanju tijelo izdavanja izvršava sudske funkcije, što je potvrđeno strukturom Uredbe br. 650/2012.

30 U tom pogledu, javnobilježnički zamjenik navodi da je u članku 66. stavku 5. te uredbe zakonodavac Unije smatrao da je potrebno predvidjeti postupovno sredstvo za prikupljanje dokaza u drugim državama članicama, koje je uvelike namijenjeno tijelima izdavanja koja nisu sudovi. Predviđanje takvog postupovnog sredstva povezano je s činjenicom da, u skladu s člankom 67. stavkom 1. točkom (a) Uredbe br. 650/2012, tijelo izdavanja nije dužno odlučivati o sporovima i stoga nije ovlašteno koristiti instrumente za pravosudnu suradnju u građanskim stvarima namijenjene sudovima. Međutim, situacija se znatno mijenja nakon izdavanja potvrde, kada tijelo izdavanja na temelju članka 71. te uredbe treba opozvati ili izmijeniti potvrdu o nasljeđivanju o kojoj je riječ. To tijelo tako može upotrijebiti te instrumente u okviru postupka opoziva ili izmjene Europske potvrde o nasljeđivanju, što objašnjava razlog zbog kojeg zakonodavac u članku 71. Uredbe br. 650/2012 nije uveo pravilo slično onomu koje se predviđa člankom 66. stavkom 5. te uredbe. Na temelju tih elemenata javnobilježnički zamjenik smatra da navedeno tijelo izvršava sudske funkcije i može uputiti Sudu zahtjev za prethodnu odluku.

31 Međutim, s obzirom na presudu od 23. svibnja 2019., WB (C-658/17, EU:C:2019:444) i rješenje od 1. rujna 2021., OKR (Zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio javnobilježnički zamjenik) (C-387/20, EU:C:2021:751), javnobilježnički zamjenik pita, na prvom mjestu, je li u okolnostima glavnog predmeta ovlašten uputiti prethodna pitanja Sudu.

32 Ako je to slučaj, javnobilježnički zamjenik pita, na drugom mjestu, je li na temelju nacionalnog prava moguće naložiti BNP-u snošenje javnobilježničkih troškova povezanih s postupkom opoziva ili izmjene Europske potvrde o nasljeđivanju ako to društvo nije sudjelovalo u postupku izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju niti je zatražilo opoziv ili izmjenu te potvrde, nego je osporavalo učinke potvrde koja mu je podnesena, zbog čega je tijelo izdavanja po službenoj dužnosti pokrenulo postupak opoziva ili izmjene te potvrde.

33 Prema mišljenju javnobilježničkog zamjenika, u skladu s mjerodavnim poljskim pravom, osobito Zakonom o javnom bilježništvu i Uredbom ministra pravosuđa o najvišem iznosu javnobilježničke naknade, te u skladu s općim ograničenjima koja proizlaze iz prava Unije, svaka stranka u tom postupku treba snositi javnobilježničke troškove povezane s tim postupkom. U okolnostima ovog slučaja, BNP treba uključiti među stranke navedenog postupka.

34 Na trećem mjestu, javnobilježnički zamjenik želi doznati dopušta li se člankom 69. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012 da banka kojoj je dostavljena valjana ovjerena preslika Europske potvrde o nasljeđivanju osporava status nasljednika osobe navedene u toj ispravi.

35 U tim je okolnostima javnobilježnički zamjenik odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 71. stavak 2. Uredbe [br. 650/2012] Europskog parlamenta i Vijeća tumačiti na način da je nesudsko tijelo izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju u postupku opoziva ili izmjene izdane potvrde koji se pred njim vodi ovlašteno za upućivanje prethodnog pitanja na temelju članka 267. UFEU-a?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na [prvo] pitanje, treba li članak 71. stavak 2. [te] uredbe tumačiti na način da se njime dopušta da se na temelju nacionalnog prava snošenje troškova postupka opoziva ili izmjene Europske potvrde o nasljeđivanju naloži banci koja nije bila sudionik u postupku za izdavanje potvrde i nije podnijela zahtjev za njezin opoziv ili izmjenu, ali je osporavala legitimacijske učinke potvrde koja joj je dostavljena na način koji je doveo do toga da je tijelo izdavanja po službenoj dužnosti pokrenulo postupak opoziva ili izmjene potvrde koji se vodi uz sudjelovanje te banke?

3. U slučaju potvrdnog odgovora na [drugo] pitanje, treba li članak 69. stavak 2. [navedene] uredbe tumačiti na način da banka kojoj je dostavljena valjana ovjerena preslika Europske potvrde o nasljeđivanju nije ovlaštena osporavati status nasljednika osobe utvrđene potvrdom?”

Postupak pred Sudom

36 Odlukom predsjednika Suda od 6. rujna 2024. postupak u ovom predmetu prekinut je do donošenja presude od 23. siječnja 2025., Albausy (C-187/23, EU:C:2025:34).

37 Dopisom od 28. siječnja 2025. tajništvo Suda dostavilo je tu presudu javnobilježničkom zamjeniku i pozvalo ga da se izjasni ostaje li, s obzirom na tu presudu, pri svojem zahtjevu za prethodnu odluku.

38 U odgovoru od 20. veljače 2025. javnobilježnički zamjenik obavijestio je Sud da namjerava ostati pri svojem zahtjevu za prethodnu odluku jer navedena presuda, koja se odnosi na postupak izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju, ni na koji način ne utječe na predmet i tijek ovog postupka, u okviru kojeg javnobilježnički zamjenik treba riješiti spor koji se odnosi na priznavanje Europske potvrde o nasljeđivanju, što ga čini „sudom” u smislu članka 267. UFEU-a.

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

39 Na temelju članka 53. stavka 2. Poslovnika Suda, kad je zahtjev za prethodnu odluku očito nedopušten, Sud može, nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, u svakom trenutku odlučiti obrazloženim rješenjem, bez poduzimanja daljnjih koraka u postupku.

40 Tu odredbu valja primijeniti u ovom predmetu.

41 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, postupak predviđen člankom 267. UFEU-a predstavlja sredstvo suradnje između Suda i nacionalnih sudova na temelju kojeg Sud nacionalnim sudovima pruža elemente za tumačenje prava Unije koji su im potrebni za rješavanje sporova koji se pred njima vode (presuda od 7. svibnja 2024., NADA i dr., C-115/22, EU:C:2024:384, t. 33. i navedena sudska praksa).

42 Iz toga proizlazi da tijelo koje je uputilo zahtjev, kako bi bilo ovlašteno obratiti se Sudu u okviru prethodnog postupka, mora moći biti kvalificirano kao „sud” u smislu članka 267. UFEU-a, što je na Sudu da provjeri na temelju zahtjeva za prethodnu odluku (presuda od 7. svibnja 2024., NADA i dr., C-115/22, EU:C:2024:384, t. 34. i navedena sudska praksa).

43 Kako bi odredio je li tijelo koje je uputilo zahtjev za prethodnu odluku o kojem je riječ „sud” u smislu članka 267. UFEU-a, što je pitanje koje je obuhvaćeno isključivo pravom Unije, Sud uzima u obzir sve elemente, primjerice, je li tijelo utemeljeno na zakonu, je li ono stalno, je li njegova nadležnost obvezna, provodi li kontradiktorni postupak, primjenjuje li pravna pravila te je li neovisno (vidjeti presude od 30. lipnja 1966., Vaassen-Göbbels, 61/65, EU:C:1966:39, str. 395.; od 3. svibnja 2022., CityRail, C-453/20, EU:C:2022:341, t. 41. i od 7. svibnja 2024., NADA i dr., C-115/22, EU:C:2024:384, t. 35.).

44 Usto, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da su nacionalni sudovi ovlašteni obratiti se Sudu samo ako je pred njima u tijeku spor i ako trebaju odlučiti u postupku koji ima za cilj donošenje odluke sudske naravi (presuda od 23. siječnja 2025., Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, t. 30. i navedena sudska praksa).

45 Kako bi se utvrdilo treba li nacionalno tijelo kojem zakon povjerava funkcije različite naravi kvalificirati kao „sud” u smislu članka 267. UFEU-a, potrebno je ispitati posebnu narav sudskih ili upravnih funkcija koje ono izvršava unutar određenog pravnog konteksta u kojem je ovlašteno zahtijevati odluku Suda kako bi se provjerilo je li pred takvim tijelom u tijeku spor i treba li potonje odlučiti u postupku s ciljem donošenja odluke sudske naravi (vidjeti u tom smislu presudu od 16. veljače 2017., Margarit Panicello, C-503/15, EU:C:2017:126, t. 28. te rješenja od 1. rujna 2021., OKR (Zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio javnobilježnički prisjednik), C-387/20, EU:C:2021:751, t. 23. i od 19. svibnja 2022., Frontera Capital, C-722/21, EU:C:2022:412, t. 13.).

46 U tom kontekstu najprije valja podsjetiti na to da se sustav uspostavljen Uredbom br. 650/2012 temelji na pretpostavki da je Europska potvrda o nasljeđivanju izdana u skladu s postupkom iz poglavlja VI. te uredbe kad su elementi koje treba potvrditi utvrđeni na temelju prava mjerodavnog za nasljeđivanje.

47 Osim toga, u skladu s člankom 64. Uredbe br. 650/2012, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 70., zadaća izdavanja takve potvrde može se povjeriti sudu ili drugim tijelima koja nisu sudovi, a koja po nacionalnom pravu imaju nadležnost baviti se nasljednim stvarima, kao što su javni bilježnici.

48 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da se na temelju poljskog prava sudovi i javni bilježnici mogu smatrati tijelima nadležnima za izdavanje Europske potvrde o nasljeđivanju. Konkretnije, člankom 79. točkom 1.b Zakona o javnom bilježništvu predviđa se da javni bilježnik poduzima mjere povezane s Europskom potvrdom o nasljeđivanju.

49 U okviru izdavanja takve potvrde, koje je predviđeno člankom 67. stavkom 1. Uredbe br. 650/2012, i kako bi se očuvalo povjerenje građana u Europsku potvrdu o nasljeđivanju, Sud je već odlučio da tijelo izdavanja ne može izdati takvu potvrdu ako njezini elementi nisu točni i da je, u slučaju isticanja prigovora u pogledu elemenata koje treba potvrditi, to tijelo, koje nije ovlašteno odlučiti o tom prigovoru, dužno odbiti izdati zatraženu Europsku potvrdu o nasljeđivanju, pri čemu se protiv tog odbijanja pravosudnom tijelu nadležnom za odlučivanje o takvom prigovoru može podnijeti pravni lijek predviđen člankom 72. te uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 23. siječnja 2025., Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, t. 43., 44., 64. i 65.). Sud je iz tog utvrđenja zaključio da sud koji je uputio zahtjev u tom predmetu, time što kao tijelo izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju donosi odluke u skladu s člankom 67. stavkom 1. navedene uredbe, ne izvršava sudsku funkciju i, prema tome, nije ovlašten uputiti zahtjev za prethodnu odluku Sudu na temelju članka 267. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 23. siječnja 2025., Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, t. 66.).

50 Stoga, s obzirom na sudsku praksu navedenu u točkama 43. do 45. i 49. ovog rješenja, valja provjeriti je li priroda funkcija koje tijelo izdavanja, u ovom slučaju javnobilježnički zamjenik, izvršava u okviru postupka opoziva ili izmjene Europske potvrde o nasljeđivanju predviđenog člankom 71. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012, u kontekstu kojeg je Sudu upućen zahtjev za prethodnu odluku, drukčija od prirode funkcija koje takvo tijelo izvršava prilikom izdavanja navedene potvrde.

51 U tom pogledu valja podsjetiti na to da za potrebe tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst te ciljeve propisa kojeg je ona dio (vidjeti presude od 17. studenoga 1983., Merck, 292/82, EU:C:1983:335, t. 12. i od 23. siječnja 2025., Albausy, C-187/23, EU:C:2025:34, t. 39.).

52 U skladu s člankom 71. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012, tijelo izdavanja mijenja ili opoziva Europsku potvrdu o nasljeđivanju na zahtjev bilo koje osobe koja dokaže pravni interes ili, ako je to moguće u skladu s nacionalnim pravom, po službenoj dužnosti, ako je utvrđeno da ta potvrda ili pojedini elementi u njoj nisu točni.

53 U tom pogledu valja utvrditi da iz teksta članka 71. stavka 2. Uredbe br. 650/2012 ne proizlazi da tijelo izdavanja, kako bi opozvalo ili izmijenilo Europsku potvrdu o nasljeđivanju, treba utvrditi da ta potvrda ili njezini elementi nisu točni.

54 Naime, valja istaknuti, kao što je to učinila Europska komisija, da se u toj odredbi glagol „utvrditi” upotrebljava u pasivnom ili bezličnom obliku u više jezičnih verzija, kao što su verzije na španjolskom („se haya acreditado”), njemačkom („wenn feststeht”), estonskom („on kindlaks tehtud”), engleskom („it has been established”), francuskom („lorsqu’il a été établi”), talijanskom („sia stato accertato”), finskom („jos on todettu”) ili švedskom jeziku („om det har fastställts”).

55 To je tumačenje potvrđeno i člankom 72. stavkom 2. Uredbe br. 650/2012, u skladu s kojim, „[a]ko se na temelju pravnog lijeka kako je navedeno u stavku 1. utvrdi da izdana Potvrda nije točna, nadležno pravosudno tijelo ispravlja, mijenja ili opoziva Potvrdu ili osigurava njezin ispravak, izmjenu ili opoziv od strane tijela izdavanja”. Stoga samo pravosudno tijelo na koje se odnosi ta odredba može odrediti nasljedna prava ili elemente koji se osporavaju u Europskoj potvrdi o nasljeđivanju nakon što provede cjelovito ispitivanje merituma predmeta. Slijedom toga, tijelo izdavanja te potvrde ovlašteno je, ovisno o slučaju po službenoj dužnosti, izmijeniti ili opozvati potvrdu koju je ranije izdalo samo ako je nadležno pravosudno tijelo prethodno utvrdilo koji elementi te potvrde nisu točni i ako sâmo nije ispravilo, izmijenilo ili opozvalo te elemente.

56 U tim okolnostima valja smatrati da tijelo izdavanja, u ovom slučaju javnobilježnički zamjenik, nije ovlašteno odrediti sporne elemente Europske potvrde o nasljeđivanju koju je ranije izdalo.

57 Točno je da je postupak opoziva ili izmjene Europske potvrde o nasljeđivanju specifičan i samostalan u odnosu na postupak izdavanja Europske potvrde o nasljeđivanju koji se predviđa člankom 67. Uredbe br. 650/2012.

58 Međutim, kao što su to istaknuli javnobilježnički zamjenik, N. T. i rumunjska vlada, taj je postupak predviđen u poglavlju VI. te uredbe, koje se odnosi na Europsku potvrdu o nasljeđivanju, te stoga predstavlja kasniju i dodatnu fazu u okviru izdavanja te potvrde, koju je zakonodavac Unije predvidio kako bi zajamčio ciljeve koji se nastoje postići navedenom uredbom.

59 Stoga se odredbama iz tog poglavlja, koje se odnose na Europsku potvrdu o nasljeđivanju, uključujući onima koje se odnose na postupak opoziva ili izmjene te potvrde, nacionalnim tijelima ovlaštenima za izdavanje navedene potvrde ne dodjeljuje nadležnost za rješavanje eventualnih sporova ni za određivanje, u slučaju osporavanja, prava i obveza osoba koje žele dobiti nasljedstvo ili osobe koje su uključene u nasljeđivanje.

60 Iz toga slijedi da u ovom slučaju, prilikom izmjene ili opoziva Europske potvrde o nasljeđivanju, javnobilježnički zamjenik nije dužan riješiti spor u okviru kojeg treba donijeti odluku sudske prirode, tako da ne izvršava sudske funkcije ni u odnosu na nasljednike i legatare koji imaju izravna prava u nasljedstvu ni, *a fortiori*, u odnosu na treće zainteresirane osobe kao što je banka u kojoj je preminula osoba imala račun.

61 S obzirom na sva prethodno navedena razmatranja, javnobilježničkog zamjenika ne može se kvalificirati kao „sud” u smislu članka 267. UFEU-a.

62 Slijedom toga, u skladu s člankom 53. stavkom 2. Poslovnika, predmetni zahtjev za prethodnu odluku treba proglasiti očito nedopuštenim.

Troškovi

63 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred tijelom koje je uputilo zahtjev, na tom je tijelu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (deveto vijeće) proglašava:

Zahtjev za prethodnu odluku koji je zastępca notarialny zastępujący notariusza Justynę Gawlicę w Krapkowicach (zamjenik javnog bilježnika Justyne Gawlice sa sjedištem u Krapkowicama, Poljska) uputio odlukom od 16. ožujka 2024. očito je nedopušten.

Potpisi